

A főváros rohamos fejlődésének keresztmetszetét kapjuk, ha egyik főútvonalának, a Rákóczi útnak 50 évvel ezelőtti képét frissítjük fel emlékezetben és felsoroljuk, milyen változáson ment keresztül a régebb időben is élénk — akkor még Kerepesi út — épületeinek sora.

Az 1—5. számú telkeken (*Grassalkovich*-alapítvány) állott a Nemzeti Színház és annak akkoriban épült négyemeletes bérpalotája. Ezeket a *Széksay-sarok* néven ismert középületeket eltávolították, hogy egy bazárszerű díszien épületnek adjanak helyet addig, amíg az új Nemzeti Színház felépülhet. A 2. számú emeletes sarokbérház nem változtatta meg külsejét, csak gazdát cserélt, gróf *Vigyázó Sándortól* a *Tudományos Akadémia* örökölte. A 7-es szám alatt találjuk a *Pannónia szállót* változatlanul a *Glück*-család birtokában. A régi vendégfogadóban főleg Pest megye nemessége talált otthont, ha családostul rándultak fel a fővárosba. A 4. szám alatti »Fehér hattyú« szálloda ugyancsak a *Glück*-család birtokában maradt és csak belső része modernizálódott, amennyiben lóistállóiból garázsok lettek. A 9. számú telken volt a *Beleznay-kert* a régi Pest kedvelt mulatóhelye, amely felparcellázva két bérháznak és egy műegyetemi melléképületnek adott helyet. A 6. számú telken épült néhány évvel előtt a *Kerepesi Bazár*, a régi Budapest egyik legszebb épülete, amelynek jelenleg is elég jó külseje van. A 8. és 10. számú házak változatlanul a *Treichinger-Dégen* illetve *Emmer*-család birtokában vannak a hajdan egyemeletes házak azonban négyemeletes bérpalotáknak adtak helyet. Tizenegyes szám alatt a régi Pest-Budai Takarékpénztár — később Egyesült Fővárosi Takarékpénztár — emeletes háza az *Ót-pacsirta* uca jelenleg Eszterházy uca sarkán. A takarékpénztár ötemeletes bérpalotát emelt ezen a helyen, amely jelenleg a *Salgótarjáni Kőszénbánya* nyugdíjintézte birtokában van.

A Kerepesi út 12. szám alatt egy régi kétemeletes ház áll változatlanul egyszerűségében. Ebben a házban lakott valamikor *Petőfi Sándor* és ebben a házban volt a *Salvator-patika* több mint 60 esztendeig. Családi birtokban maradtak a 14-es és 16-os házak, az első ötemeletre emelkedett, a másik megmaradt kétemeletesnek. Nem változott a 13-as és 15-ös házak külseje, az utóbbinak, a volt *Fehér ló szálló*-nak csak a belseje változott. Vendégfogadóból cukrászda, mulatóhely és irodaház lett. Tizenhetes szám alatt találjuk a *Balaton-kávéházat* magában foglaló háromemeletes *Tafler* család házat, amely 50 évvel ezelőtt szerény földszintes ház volt. A 18. szám alatti kétemeletes bérház lebontása után ezen a sarkon épült *Lajta Béla* új stílust propagáló műve, egy ötemeletes bank- és lakóépület. A Józsefvárosi oldalon a 19. számú négyemeletes sarokház helyén állott a »Mátyás királyhoz« címzett egyemeletes bérház, földszinten kávéházzal, amelyben ennek a kerületnek előkelő polgárai (*Szilágyi Dezső, Molnár Endre, Rémi Róbert, Hüvös József*) fektették alapkövést a Józsefvárosi Körnek. A ház emeletén volt a híres *Skopel-tánciskola*, az akkori aranyifjúság találkozóhelye.

## Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szer:

*Bakonyi Zsigmond*

Cím:

**Utazás a Kerepesi úttól a Rákóczi útig**

Forrás:

*Pesti Napló*

*Budapest 1931. XI. / 25*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Via-utca 6.

Az Erzsébetvárosi oldalon a *Kazinczy*, abban az időben: Kereszt uca sarkán 20. szám alatt szerény földszintes házacska állott. Az első Kereszt ucai ablakmélyedésben feszülettel és imazsámollyal, amelyekről a *Pestről* származott, Franciaországban élt hírneves német író: *Nordau Miksa* egyik novellájában is megemlékezett. Jelenleg négyemeletes bérház áll ezen a helyen az *Ostende-kávéházzal*. A 21-es ház, amelyben most az *Urdánia* mozi van, arról híres, hogy itt volt egy emeletes házban a kispolgárok kedvenc kocsmája, a »Fehér kakas«-hoz. Az első emelet lakója *Blaháné* volt, elkölközése után *Jókai Mór* lett a lakás bérlője. A még most, 50 év után is tetszetős külsejű 24. számú háromemeletes házat a *Kaiser* építészcsalád egyik tagja építette. A 27-es ház volt a »*Kis Rókus*«, a 28-as ház helyén egy kis emeletes ház állott, amelyben a régi Pest legnagyobb kávémérése, az »*Östreichere*« volt. 31—35. számok alatt 3610 négyszögöles — tehát három magyar hold — területen állott és áll ma is a régi Rókus-kórház. A 30-as számú »*Szeccsiós-ház*« helyén rozoga földszintes, bazárszerű épület állott.

A Rókus kórház mellett, azon a helyen, ahol most a *Corvin Aruház* és egy kis park terül el, volt a földszintes *Kaszlik*-ház, ezzel szemben a 38-as *Szendassy*-ház és a 40-es *Rémi*-ház, mindkettő egyemeletes. Ezeknek helyén épült az a két négyemeletes bérház, amelyek a *Párisi Aruház*-zal tűzkatasztrófa áldozatául estek.

Ösztályozás

725.092.1  
Rákóczi út  
"1931"

Személy:

Helyszám:

Az Erzsébet körút sarkán — most 50 éve — omladozó földszintes sütőház állott; ennek helyén épült a »*Szelényi udvar*«, amely inkább »*Emke-ház*« név alatt ismeretes. A Kerepesi útnak a része, amely a *Körúton* túl van, földszintes vagy emeletes házakkal volt beépítve, amelyek közül néhány még ma is változatlanul áll. Így az 56-os, amely a *Hegner*-család birtokában volt, a 45-ös *Grauer* likörgyár és a 88-as számú *Debrece*n szálló. A többi ház helyén díszes bérházak épültek és három modern szálloda is. Az 57—59. számú bérházak helyén elhanyagolt földszintes viskók voltak középen az ág. ev. hitközség »tót« templomával.

A »Kerepesi út« elnevezéssel eltűntek erről az útvonalról: a csilingelő lóvasutak, a malachandás vendégfogadók, a mindennapi temetések és a pislogó gázlámpák, hogy helyet adjanak az új Budapestnek.

**Bakonyi Zsigmond**